

Een tijdje geleden deed ik een spelletje met mijn dochter. Het was een opdracht uit de mee leesbijbel. Het is een hele letterlijke geloofsoefening die u vast wel kent. Je moet je met je ogen dicht laten vallen in de armen van degene die achter je staat. En dan maar hopen dat die je opvangt. Iets met vertrouwen.

Als onderdeel van de geloofsopvoeding die we hier met haar doop aan u hebben toegezegd heb ik haar toen maar opgevangen.

Op eenzelfde manier liet ik mij in juli 1998 vallen in de handen van Taizé.

Het leek me niks. Ik was 18 jaar, voelde me diep ongelukkig en onbegrepen zoals je je op die leeftijd kan voelen. Het was een woelig jaar geweest. Een vriendin was overleden. School ging mwa... En de kerk... ach, de kerk, die had ik inmiddels al een tijdje achter me gelaten. Ik werkte op zondag. Geld verdienen. Ik had geen enkel voornemen om naar Taizé te gaan. Maar enkele dagen voordat de groep vanuit school zou vertrekken besloot ik me in een opwelling aan te melden.

Het werd een overweldigende ervaring. Het zette mijn leven totaal op zijn kop. Ik ontmoette geweldige mensen, zat in fijne gespreksgroepjes met leeftijdgenoten uit heel Europa en 's middags wandelde ik in de prachtige Stiltetuin. Daar ontspringt in de rotsen een natuurlijke bron die een beekje voedt waarin je in de hete zomermaanden je voeten kan koelen.

En je moet er driemaal daags naar de kerk. Dat was wennen maar al snel een fijn ritme. Gaande de week werd het intensiever. Elke vrijdag is het Goede Vrijdag in Taizé. Elke zaterdagavond wordt Pasen gevierd. Op Goede vrijdag wordt het kruisicoon in het midden van de kerk gelegd. Wie daar behoefte aan heeft kan met zijn hoofd op het icoon stil bidden terwijl om haar of hem heen de Taizé liederen eindeloos doorgaan. Van zo'n ritueel moet je natuurlijk wel houden. Ons groepje uit 1998 bestond uit nuchtere leerlingen uit een Protestantse hoek van Friesland. Dat iemand zijn hoofd op een kruis zou leggen, daar konden we met ons hoofd dan weer niet bij. Veel te katholiek. Of zelfs tovenarij. Maar ik ging wel. Ik was er ongelukkig genoeg voor. En ik legde al die ongelukkigheid neer op dat kruis terwijl de tranen me over de wangen liepen. En op zaterdagavond, toen iedereen een kaarsje kreeg en de vlam van de paaskaars zich door de kerk verspreide vierde ik Pasen en was elke vorm van depressie definitief uit me verdwenen.

Het was Pasen en Pinksteren in een. Thuis raakte ik niet uitgepraat. In vuur en vlam had ik het wekenlang over Taizé en wat me was overkomen. De groep zocht elkaar eindeloos op. We kregen een maandelijkse Taizéviering in Leeuwarden die 20 jaar bleef draaien. Mijn vriendinnetje uit die zomerweken is ondertussen mijn echtgenote. Met recht kan ik zeggen dat die ene week Taizé mijn leven op een ongekende wijze heeft veranderd.

Wat was het geheim van die week? Waarom trekken jaarlijks tienduizenden jongeren uit de hele wereld naar Taizé? Is het de kenmerkende stilte van 8 á 10 minuten elke viering? Zijn het de

liederen? Is het domweg de locatie, omdat het Zuid-Frankrijk is en veel jongeren in de ontspannen zomervakantie de broedergemeenschap opzoeken?

Een jaar later was ik terug in Taizé, maar het was niet meer hetzelfde. Om een voorbeeld te noemen: ik deed vrijwilligerswerk in de Stiltetuin. Een vriendelijke broeder wees me op een schakelaar. Zo zette hij “de natuurlijke waterbron” in werking. Dat was namelijk gewoon een tuinslang. “Maar de stilte is authentiek” vertelde de broeder opgewekt. In het winkeltje bij Taizé zag ik opeens een poster van het kruisicoon. Dat kun je uitknippen en op spaanplaat plakken. Dan heb je thuis ook een Taizékruis. Toen ik vrijdagavond weer mijn hoofd op het icoon legde voelde ik alleen spaanplaat. Ondanks de liederen. Ondanks de stilte.

Taizé is meer dan die enkele, vaste ingrediënten wil ik daar dan maar mee zeggen. Een geloofservaring kan je niet organiseren. Toch is de geloofservaring in Taizé nooit ver weg.

Het eerste lied in de Taizé bundel is ‘Dans nos Obscurite’, het lied dat wij zonet in het Nederlands zongen. Als alles duister is, ontsteek dan een licht dat nooit meer dooft. In “Vertrouwen groeit in Stilte”, een boekje met meditaties uit Taizé, wordt dit lied in een adem genoemd met Psalm 142, de lezing van vanochtend.

Bijna verlies ik de moed:

En U weet hoe en waarom.

(...)

Bevrijd mij uit mijn gevangenis

En ik zal uw naam prijzen.

In het oude liedboek waar ik in 1998 nog uit zong is de psalm uiteraard ook opgenomen. En dat klinkt als volgt:

Red mij van wie te sterk mij is,

Voer mij uit zijn gevangenis,

Dat ik U, Heer, dat ik U dan,

Mijn Heer en God weer loven kan.

Ik kan zo’n vers tegenwoordig wel waarderen, maar toen ik 18 was haakte ik bij dergelijke teksten af. Of van veel van de andere liederen in dat boek. Ik denk dat veel 18-jarigen dat doen.

Woorden zijn belangrijk. Wij gebruiken veel woorden in onze Ekklesia en dat is prachtig. Met onze woorden schetsen we beelden die ons kunnen troosten of hoop kunnen geven. Als wij zingen van het licht dat ons aanstoot in de morgen of van de adelaarsvleugels die ons dragen, dan zijn het de woorden en de beelden die ons raken. Maar beelden moeten wel herkenbaar zijn.

Ik denk dat Taizé in staat is om met weinig woorden beelden neer te zetten die met name jongeren iets doen. In plaats van een preek over die woorden is er de stilte. Je mag zelf iets met die woorden gaan doen, je mag er je eigen beeld bij maken. Niets wordt opgelegd.

Daar houdt u van, of daar houdt u niet van. Je kan zeggen: dat is oppervlakkig. Maar daarmee doe je veel jongeren tekort.

Straks zingen we In te Confido.

Op U vertrouw ik.

Eén zin, niet meer dan dat mosterdzaadje, misschien voor u een met een vanzelfsprekende inhoud. Maar voor de twijfelaar en voor de zoeker een niet vanzelfsprekende geloofsbelijdenis. Dat was het voor mij 20 jaar geleden in ieder geval wel. In de Taizébundel vindt u meer van dat soort zaadjes.

En dat brengt ons bij de kern van Taizé zoals de stichter Frère Roger het keer op keer verwoordde: de eenvoud van de bronnen van het geloof. Zoals hij dat zelf in zijn laatste, onvoltooide brief beschreef:

“Zijn onbegrensde barmhartigheid in alle eenvoud aannemen, dát is het wat God van ons vraagt en waartoe Hij ons ook in staat stelt. Wie probeert lief te hebben vanuit dat eenvoudige vertrouwen, vindt zijn leven vervuld met verstilde pracht.”

Je hoeft met andere woorden geen moeilijke woorden te gebruiken. Je hoeft niet alles te snappen, het mysterie van hemel en Aarde te doorgronden of de preken daarover te onderschrijven.

In te Confido. Op U vertrouw ik. Een heel eenvoudig geloof. Dat is genoeg.

Iets minder dan twee maanden geleden, op 13 mei overleed mijn moeder. Ze was ongeneselijk ziek. Bij de begrafenis zong ik een Taizélied. Het lied dat we eerder zongen.

Als alles duister is, ontsteek dan een lichtend vuur dat nooit meer dooft, vuur dat nooit meer dooft.
Als alles duister is, ontsteek dan een lichtend vuur dat nooit meer dooft, vuur dat nooit meer dooft.

Onze kinderen, Jasper van 5 en Eva van 7 begrepen dat lied, hebben veel aan dat beeld gehad van een licht in de duisternis, van een vlam van hoop te midden van het donkere verdriet. En af en toe, als we weer een kaars voor oma aansteken, dan vragen ze of ik het nog eens wil zingen.

Klein kan veel. Een paar woorden zijn genoeg. Een tuinslang wordt een sprankelende waterbron en een stuk spaanplaat brengt je in aanraking met Gods genezende liefde. Water wordt wijn.

Amen

Ekklesia Leiden
Rapenburg 100
2311GA Leiden
www.ekklesialeden.nl
info@ekklesialeden.nl